

**КОНЦЕПЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА**

**представена
от**

КОНЦЕПЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

1. Статут и приоритетни направления

Държавната агенция за българите в чужбина е координиращ орган на правителството за осъществяване на държавната политика спрямо сънародниците по света. Функциите ѝ следва да са ориентирани към подкрепа и запазване на етнокултурния профил на българските общности и диаспори по света. Поддържане на постоянни контакти с разнородни български организации – дружества, клубове, асоциации, църковни общини, библиотеки, училища, както и подпомагане тяхното формиране и утвърждаване.

Българските граждани в чужбина и лицата от български произход са неделима част от българския народ. Те генерират в себе си значителен икономически, финансов, образователен, демографски, трудов и интелектуален потенциал и ресурс. Политиката към тях е от изключителна значимост за икономическото и културно развитие на България.

2. Стратегическите цели на ДАБЧ

Чрез инструментариума и политиките на ДАБЧ се цели подобряване на демографското състояние на българската нация;

- запазване и развитие на националната, културната и духовната идентичност на българите по света;
- подпомагане за изграждане и разпространение на положителния образ на България, на българската култура и история по света;
- подкрепа за обучението по български език, история и география, съвместно и координирано с МОН, МК, МВнР и др.

2.1. Реализиране на стратегическите цели

- Изследване и съпоставителен анализ на историческото възникване, развитие и съвременно състояние на българските общности в отделните региони;
- Изготвяне на диференцирани програми и подход за работа с тях при отчитане на специфичните особености на средата в различните държави;
- Мониторинг върху организационните структури с различен профил на дейност;
- Поддържане и подобряване на електронен регистър за организационните единици, както и за българи със значимо присъствие в общественото-политическия и икономическия живот в съответните държави;
- Изготвяне на анализи и становища по проблеми, свързани с актуалното състояние на българските общности по света;
- Подпомагане на културната и образователната дейност на българските сдружения в чужбина в координация с другите ведомства;
- Иниципиране и осъществяване на прояви, посветени на опазването на националната идентичност: форуми с научно-приложен и културен характер,

- изложби, концерти, вечери на България, премиери на книги от български писатели и посветени на българските общности по света и др.;
- Активиране на сътрудничеството с академични звена и университети с цел подобряване на политиката към българите в чужбина;
 - Взаимодействие с неправителствения сектор;

2.2. Основни дейности

- Съхраняването на българския език като основен белег на националната идентичност сред подрастващото поколение българи в чужбина.
- Подкрепа на нарастващия брой български неделни училища в чужбина, в които се обучава най-младото и подрастващото поколение българи в чужбина;
- Координиране на разрастващата се мрежа от граждански, културни и образователни структури на българите в чужбина.
- Подкрепа за образование в български ВУЗ – ове - подпомагане на дейността по приема на студенти, докторанти и специализанти – българи от чужбина, в координация и съвместно с другите институции;
- осъществяване на информационна и издателска дейност;
- поддържане на електронен портал с различни тематични рубрики, които да са от полза за българите зад граница.
- приобщаване и включване на български граждани от чужбина към държавния и обществено-политическия живот в България.
- инициране и организиране на летни стажове за студенти и млади специалисти от чужбина;
- включване в политиките за реинтегриране на българите от чужбина, проучване на нагласите за завръщане и професионална реализация и кариерно развитие в България – съвместно с МТСП, АЗ и др.

За постигане на стратегическата цел привличане на българската емиграция отново в Родината:

В икономическото развитие на страната да се включат висококвалифицирани специалисти, в т.ч. в области, които не са застъпени в образователната ни система; да се изгради активно българско лоби в държави, имащи стратегическо значение за развитието на България; да се привлекат младите български професионалисти за развитието на двустранните търговско-икономически връзки с държавите, в които са се обучавали.

2.3. ДАБЧ и процеса за придобиване на българско гражданство

Основно съдържание на административно - правната дейност на ДАБЧ е дейността по удостоверяването на българския произход на лица – чужди граждани, кандидатстващи за придобиване на българско гражданство, както и за постоянно и продължително пребиваване на територията на Република България.

Удостоверяването на българския произход се регламентира чрез правила, разписани в Правилник за вътрешния ред и дейността на ДАБЧ по удостоверяване на българския произход.

ДАБЧ участва в Съвета по гражданство със свой представител. В него, също така участват представители на Министерство на правосъдието, ДАНС, МВнР, МВР – дирекция „Миграция“, Държавна агенция за бежанците, МТСП, Министерство на здравеопазването.

Политиката за предоставяне на гражданство следва да бъде балансирана и в синхрон с европейската политика за гражданственост; Следва да се прави анализ – статистически и съпоставителен – за политиките на гражданство на съседните държави, на държавите, където живеят компактни български общности, диаспори, исторически общности.

Динамичните миграционни процеси у нас налагат прилагането на актуализирани интеграционни мерки (социални, образователни, етнокултурни и др.), към които се отнасят и граждани от трети страни с български произход, намиращи се на територията на България. Съвместно с другите институции ДАБЧ следва да участва активно в интеграционния процес у нас на граждани от български произход.

3. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ДАБЧ:

3.1. Осигуряване на активно участие на ДАБЧ в изпълнение на:

- Национална стратегия за демографското развитие на населението в Република България (2012-2030) Ангажиментите на агенцията са включени в осъществяване на дейностите по Направление 5.3. (Приобщаване към България на деца и младежи от Югоизточна Европа), Направление 5. 4.(Професионална реализация в България на млади българи с образование и опит, придобити в чужбина) и Направление 5.6 (Подобряване на информационното осигуряване на българите и българските общности).
- Националната стратегия в областта на миграцията, убежището и на интеграцията 2011- 2020 г. в частта „Политики към българите в чужбина“.
- Националната стратегия за българските граждани и историческите български общности по света приета на 23 юли 2014 г. от Министерския съвет на Република България. Стратегията цели създаването на политическа рамка за изграждане на комплексна, дългосрочна и интегрирана държавна политика за българските граждани и историческите български общности в чужбина.

3.2. Осигуряване на активно участие на ДАБЧ в:

- Активна комуникация, координация и взаимодействие с всички държавни институции, имащи отношение към българите в чужбина.

- Постоянна междуведомствена комисия по въпросите на образователната дейност сред българите в чужбина, създадена с Решение № 465 на МС от 23.06.2011 г. В работата ѝ участват представители на МОН, МВнР, ДАБЧ, МВР, ДАНС и Съвета на ректорите. Агенцията изработва и координира проект за информационни дни на българското висше образование в Молдова и Сърбия, участва и в работната група по неговото реализиране на място на кандидат - студентската кампания по ПМС 103/1993 и ПМС 228/1997 в Молдова, Украйна, Сърбия, Албания и Косово.
- Междуведомствена комисия по въпросите на българските неделни училища в чужбина - Комисията осъществява дейност в съответствие с утвърдените на 25.11.2013 г. правила от министъра на образованието и науката. В нея участват представители на Министерството на образованието и науката, Министерството на външните работи, Министерството на културата и ДАБЧ. Разгледаните на работните заседания проблеми засягат състоянието на създадените от сънародниците ни образователни звена и отпускането на субсидии за подпомагане на учебния процес съгласно двата финансови инструмента: Постановление на МС №334/11.2011 г. и Национална програма „Роден език и култура“.
- Поддържане на партньорство и тясно сътрудничество с правителствени и неправителствените организации като: Асоциация на българските училища в чужбина, НДФ “13 Века България”, Асоциация на българските медии по света, Народната библиотека “Св. Св. Кирил и Методий”, Фондация Българска Памет, Национален дворец на културата, Сдружение "Тук Там", "Бек то БГ" и много други, пряко ангажирани в дейността по съхраняване на българския език и националната и културната идентичност на българските граждани и българските общности в чужбина.
- Поддържане на партньорство и реализиране на проекти с общините, където има интегрирани българи, завърнали се от чужбина – напр. Варна, Бургас, София и др.
- Участие на ДАБЧ в проекти, финансирани от Европейския съюз

3.3. Осъществяване на информационна дейност

- Поддържане и актуализиране на електронните сайтове: Административния сайт на ДАБЧ, Портал "Родина", "Родина Консулт" и Фейсбук страница на ДАБЧ.
- Търсене и поддържане на партньорства с българските медии и българските медии, портали и др. вид комуникативни канали в чужбина.

3.4. Оптимизация на процеса по удостоверяване на български произход

- Усъвършенстване на електронната деловодна система чрез пълно дигитализиране на образуваните преписки по удостоверяване на българския

произход, с цел подобряване на контрола по предоставяне на административните услуги.

- Осигуряване на пълна прозрачност в процеса по Удостоверяване на българския произход, чрез въвеждане на електронна база данни с онлайн достъп на членовете на Съвета по гражданство до всяка образувана преписка.
- Изготвяне на предложение към Министерски съвет на проект на Правилник за прилагане на закона за българите, живеещи извън Република България. Това е предвидено в §3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за българите живеещи извън Република България от 2000 г. (Обн., ДВ, бр. 30 от 11.04.2000г.), но досега не са предприемани действия в тази посока. В този правилник следва да се уреди процедурата по издаване на удостоверения за български произход, която сега е уредена единствено във вътрешен правилник за дейността на ДАБЧ по издаване на удостоверения за български произход. За изготвяне на проекта за правилник ДАБЧ ще търси съдействие от представители на всички заинтересовани министерства и ведомства (Министерство на правосъдието, Министерство на външните работи, Министерство на вътрешните работи и др.).
- Изготвяне и предложение към Министерския съвет на проект за изменения и допълнения на Устройствения правилник на Държавната агенция за българите в чужбина. Действащият устройствен правилник на ДАБЧ не е съобразен с измененията в закона за българското гражданство в периода 2010 г. – 2014 г., поради което в него изобщо не са регламентирани двете най-важни правомощия на председателя на ДАБЧ – за издаване на удостоверения за български произход и за признаване и вписване в регистъра на ДАБЧ на организации на българи, живеещи извън Република България.
- Изготвяне и предложение към Министерски съвет на финансова обосновка за въвеждане на такса за административно обслужване с цел реализиране на приходи в държавния бюджет.

От изключително значение за постигане на целите и политиките на ДАБЧ е координацията и тясното сътрудничество между държавните институции - Министерство на правосъдието, Министерство на външните работи, Министерство на вътрешните работи, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на културата, Министерство на образованието и науката, Министерство на икономиката. Участие на неправителствените организации, академичните звена и средствата за масово осведомяване като всяка се включва със своите конкретни компетенции, отговорности и области на практическа насоченост.

Необходимостта от реформиране на ДАБЧ и извеждане на ясни политики към българите в чужбина ще подобри имиджа на структурата и следва да доведе до по-ефективни мерки в прилагането на заложените политики.